

Lesdoelen en eindtermen

Project 'Naar de winkel - Gezonde voeding'

Algemeen overzicht met de focus op 'winkelen', 'gezonde voeding' ...

Onderwijskoepel OVSG

Wereldoriëntatie

Domein Natuur

Algemene vaardigheden (DL - WO - NAT - 01)

- 01** De leerlingen herkennen en benoemen op basis van geluid, geur, kleur, smaak en gevoel elementen uit hun leefwereld.
- 02** De leerlingen gebruiken al hun zintuigen bij het exploreren van de natuur en het milieu.
- 03** De leerlingen tonen een explorerende en experimentele aanpak om meer te weten te komen over de natuur en het milieu.
- 04** De leerlingen nemen gericht waar met al hun zintuigen.
- 05** De leerlingen drukken hun waarnemingen uit op verschillende manieren.
- 06** De leerlingen noteren hun waarnemingen op een systematische wijze.
- 08** De leerlingen kunnen op hun niveau (evt. met behulp van een volwassene), eenvoudige bronnen hanteren om meer te weten te komen over de natuur en het milieu.
- 09** De leerlingen kunnen onder begeleiding een natuurlijk verschijnsel dat ze waarnemen via een eenvoudig onderzoek toetsen aan een hypothese.

Levende natuur: ecosystemen - Aangepastheid aan de omgeving (DL - WO - NAT - 02)

- 04a** De leerlingen weten dat planten water en voedsel nodig hebben.
- 04b** De leerlingen weten dat planten lucht, licht en warmte nodig hebben.
- 08** De leerlingen geven bij planten kenmerken aan waaruit hun aangepastheid blijkt aan de omgeving.

Levende natuur: ecosystemen - Eten en gegeten worden (DL - WO - NAT - 02)

- 09** De leerlingen weten dat organismen hun energie halen uit voedsel om te kunnen functioneren.
- 10** De leerlingen stellen vast dat alle voedselketens starten bij planten.
- 11** De leerlingen weten dat micro-organismen belangrijk zijn in de voedselkringloop.
- 13** De leerlingen weten dat een voedselketen wordt bepaald door de relatie die bestaat tussen organismen in een biotoop.
- 14** De leerlingen stellen een voedselkringloop samen.
- 15a** De leerlingen illustreren de wet van eten en gegeten worden aan de hand van een voedselketen.
- 15b** De leerlingen illustreren de wet van eten en gegeten worden aan de hand van een voedselpiramide.

Levende natuur: ecosystemen - Invloed van de mens (DL - WO - NAT - 02)

- 17** De leerlingen zien in dat de mensen, dieren en planten elkaar beïnvloeden.
- 18** De leerlingen tonen aan dat de invloed van de mens op de aanwezigheid van organismen positief of negatief kan zijn.

Levende natuur: organismen - Levensfuncties (delen en werking) (DL - WO - NAT - 03)

- 11 De leerlingen wijzen lichaamsdelen bij zichzelf en bij anderen aan.
- 13 De leerlingen geven bij zichzelf aan welke lichaamsdelen instaan voor het horen, zien, ruiken, proeven of voelen.
- 15 De leerlingen verwoorden op een eenvoudige wijze de functie van belangrijke organen die betrokken zijn bij de spijsvertering in het menselijk lichaam.
- 22 De leerlingen ontdekken dat groei verandering van uiterlijk met zich meebrengt.

Niet-levende natuur: natuurkundige verschijnselen (DL - WO - NAT - 04)

- 03 De leerlingen herkennen en benoemen veel voorkomende grondstoffen en materialen uit hun omgeving.
- 04 De leerlingen ordenen veel voorkomende grondstoffen en materialen aan de hand van eenvoudige, zelf gevonden criteria.
- 06 De leerlingen weten dat de aggregatietoestand van water wijzigt bij bevrozing of verdamping.
- 07 De leerlingen kennen enkele voorbeelden van veranderingen aan materialen die het gevolg zijn van inwerking van andere stoffen (bv. mengen, oplossen ...).
- 08 De leerlingen kennen enkele voorbeelden van veranderingen aan materialen die het gevolg zijn van inwerking van organismen (bv. rotting, gisting ...).
- 10 De leerlingen kennen enkele effecten van de inwerking van warmte (bv. koken, smelten, verdampen ...).

Gezondheid: algemene doelen (DL - WO - NAT - 07)

- 02 De leerlingen herkennen in concrete situaties gedragingen die bevorderlijk of schadelijk zijn voor hun gezondheid.
- 03 De leerlingen kunnen gezonde en ongezonde levensgewoonten in verband brengen met wat ze weten over het functioneren van het eigen lichaam.

Gezondheid: voeding (DL - WO - NAT - 07)

- 06 De leerlingen maken een onderscheid tussen een tussendoortje en een gevarieerde maaltijd.
- 07 De leerlingen maken een onderscheid tussen gezonde en ongezonde voeding.
- 08 De leerlingen weten dat voldoende gevarieerde voeding noodzakelijk is voor een goede gezondheid.
- 09 De leerlingen kennen gevolgen van eenzijdige voeding.
- 10 De leerlingen herkennen en zijn zich bewust van eigen voedingsgewoonten.
- 11 De leerlingen herkennen eetbare en niet-eetbare producten.
- 12 De leerlingen weten dat ze door de inname van sommige producten en planten ziek kunnen worden.
- 13 De leerlingen weten dat bepaalde planten, dieren en producten allergische reacties kunnen uitlokken bij sommige mensen.
- 14 De leerlingen weten dat sommige organismen en producten giftig of gevaarlijk zijn.
- 15 De leerlingen weten dat bepaalde planten de gezondheid kunnen bevorderen.
- 16 De leerlingen begrijpen de belangrijkste informatie van het etiket van een voedingsmiddel.

Gezondheid: hygiëne en veiligheid (DL - WO - NAT - 07)

- 24 De leerlingen nemen goede gewoonten aan inzake dagelijkse hygiëne.
- 26 De leerlingen beseffen dat het nemen van voorzorgen de kans op ziekten en ongevallen vermindert.

Gezondheid: risicogedrag (DL - WO - NAT - 07)

- 27 De leerlingen kennen mogelijke gevolgen van het overmatig eten en drinken van suikerhoudende en vetrijke voedingsmiddelen.
- 29 De leerlingen weten dat sommige producten verslavend zijn en/of ernstige gezondheidsrisico's kunnen inhouden.

Gezondheid: hulp inroepen/bieden (DL - WO - NAT - 07)

- 31 De leerlingen herkennen bij zichzelf en bij anderen het verschil tussen ziek, gezond en gewond zijn.
- 32 De leerlingen herkennen concrete situaties als onveilig, gevaarlijk, ongezond.
- 33 De leerlingen kennen de belangrijkste gezondheidsvoorzieningen.
- 34 De leerlingen vragen raad aan een volwassene wanneer ze een product niet kennen.
- 36 De leerlingen verwittigen in geval van ongeval een volwassene.
- 37 De leerlingen verwittigen in geval van ongeval de hulpdiensten.
- 38 De leerlingen kennen het alarmsignaal m.b.t. evacuatie en reageren daar gepast op.

Milieu (DL - WO - NAT - 08)

- 01 De leerlingen dragen zorg voor hun eigen omgeving.
- 02 De leerlingen tonen een houding van zorg en respect voor de natuur.
- 04 De leerlingen beseffen dat de mens voor zijn levensbehoeften afhankelijk is van het natuurlijk leefmilieu.
- 06 De leerlingen beperken hun afval of trachten afval te voorkomen.
- 07 De leerlingen herkennen een aantal afvalfracties en benoemen ze correct.
- 08 De leerlingen herkennen pictogrammen en afkortingen met betrekking tot het sorteren van afval op school.
- 09 De leerlingen sorteren hun afval op een correcte wijze.
- 10 De leerlingen zijn bereid hun afval op een correcte wijze te sorteren.
- 11 De leerlingen zijn bereid zorgvuldig om te gaan met energie, papier, voedsel en water.
- 12 De leerlingen zien een aantal voordelen van recycling in.
- 13 De leerlingen kennen enkele vormen van milieuvriendelijke energieproductie.
- 14 De leerlingen kennen maatregelen die de overheid neemt om milieubewust gedrag te bevorderen.

Domein techniek

Techniek begrijpen (DL - WO - TEC - 01)

- 01 De leerlingen ontdekken al explorerend en experimenterend verschillende grondstoffen en materialen.
- 05 De leerlingen ontdekken al explorerend of experimenterend eigenschappen van allerlei grondstoffen en materialen.
- 11 De leerlingen geven van een technische realisatie waarmee ze vaak omgaan aan welke onderdelen of mechanismen in verschillende technische realisaties gebruikt worden.
- 12 De leerlingen zien in dat elk onderdeel van een eenvoudige technische realisatie een specifieke functie heeft.
- 13 De leerlingen stellen vast dat een technische realisatie niet of slecht functioneert.
- 14 De leerlingen onderzoeken hoe het komt dat een door hen gebruikte technische realisatie niet of slecht functioneert.
- 17 De leerlingen begrijpen dat technische realisaties tegemoet komen aan menselijke behoeften.
- 18 De leerlingen zien in dat voor de ontwikkeling en het gebruik van technische realisaties keuzes worden gemaakt.
- 21 De leerlingen illustreren dat technische realisaties evolueren en verbeteren.
- 22 De leerlingen herkennen in concrete ervaringen de stappen van het technisch proces (probleemstelling, ontwerpen, maken, in gebruik nemen, evalueren).
- 23 De leerlingen herkennen technische realisaties, het technisch proces, hulpmiddelen en/of keuzes binnen verschillende toepassingsgebieden van techniek.

Techniek hanteren (DL - WO - TEC - 02)

- 01 De leerlingen gaan in een eenvoudige situatie na welke technische realisatie het best tegemoet komt aan een behoefte.
- 02 De leerlingen bepalen aan welke vereisten de technische realisatie, die ze willen gebruiken, moet voldoen.
- 03 De leerlingen maken keuzes bij het gebruiken van een technische realisatie, rekening houdend met de behoefte, vereisten en beschikbare materialen en hulpmiddelen.
- 04 De leerlingen gaan vaardig en correct om met materialen en gereedschappen die aan hun leeftijd aangepast zijn.
- 05 De leerlingen gebruiken technische realisaties in verschillende toepassingsgebieden van techniek.
- 06 De leerlingen zoeken de oorzaak voor het niet of slecht functioneren van een door hen gebruikte technische realisatie.
- 08 De leerlingen gebruiken courante materialen en hulpmiddelen op een veilige en hygiënische manier.
- 09 De leerlingen bergen materialen en hulpmiddelen na gebruik ordelijk en schoongemaakt op.
- 10 De leerlingen kunnen een probleem, ontstaan vanuit een behoefte, technisch oplossen door verschillende stappen van het technisch proces te doorlopen, probleemstelling, ontwerpen, maken, in gebruik nemen en evalueren.
- 12 De leerlingen ervaren de behoefte om een probleem technisch op te lossen.
- 13 De leerlingen bepalen aan welke vereisten de technische realisatie die ze willen maken, moet voldoen.
- 14 De leerlingen bedenken ideeën voor een eenvoudige technische realisatie.
- 18 De leerlingen genereren ideeën voor een ontwerp van een technische realisatie.

- 19 De leerlingen tekenen een ruwe schets van de technische realisatie die ze willen maken.
- 20 De leerlingen geven bij het ontwerpen van de technische realisatie de stappen die ze willen doorlopen aan (aanwijzen, tekenen, noteren, verwoorden ...).
- 21 De leerlingen kiezen geschikte materialen en gepaste hulpmiddelen voor het maken van een eenvoudige technische realisatie.
- 22 De leerlingen maken keuzes bij het maken van een technische realisatie, rekening houdend met de behoefte, vereisten en beschikbare materialen en hulpmiddelen.
- 23 De leerlingen maken een eenvoudige technische realisatie, al dan niet aan de hand van een stappenplan.
- 24 De leerlingen voeren een eenvoudige werktekening of handleiding stap voor stap uit.
- 25 De leerlingen stellen vast of het doel werd bereikt met de technische realisatie.
- 26 De leerlingen controleren of een technische realisatie voldoet aan vooropgestelde behoeften en eisen.
- 27 De leerlingen gaan na of de gekozen materialen en hulpmiddelen geschikt waren.
- 28 De leerlingen reflecteren op hun werkwijze en sturen deze eventueel bij.
- 29 De leerlingen hernemen, indien nodig, één of meerdere stappen bij het doorlopen van het technisch proces.
- 30 De leerlingen vergelijken zelfgemaakte technische realisaties en formuleren een oordeel aan de hand van criteria, bv. functionaliteit, materiaalgebruik en vormgeving.
- 31 De leerlingen vergelijken en formuleren een oordeel aan de hand van criteria, bv. efficiëntie, nauwkeurigheid ...

Techniek duiden (DL - WO - TEC - 03)

- 01 De leerlingen illustreren dat technische realisaties worden ontwikkeld om aan individuele behoeften te voldoen.
- 02 De leerlingen zien het belang in van techniek voor hun dagelijks leven.
- 03 De leerlingen illustreren dat techniek en samenleving elkaar beïnvloeden.
- 04 De leerlingen illustreren dat technische realisaties worden ontwikkeld om aan maatschappelijke behoeften te voldoen.
- 05 De leerlingen beoordelen technische realisaties op basis van criteria, bv. functionaliteit, esthetiek, ethiek ...
- 06 De leerlingen kunnen aangeven dat een technische realisatie die ze gebruiken nuttig, gevaarlijk en/of schadelijk kan zijn.
- 07 De leerlingen illustreren aan de hand van voorbeelden uit verschillende toepassingsgebieden dat technische realisaties nuttig, gevaarlijk en/of schadelijk kunnen zijn voor henzelf, voor andere of voor natuur of milieu.

Attitudes techniek (DL - WO - TEC - 04)

- 01 De leerlingen nemen voorschriften en afspraken in acht bij het gebruik van technische realisaties.
- 02 De leerlingen zijn bereid hygiënisch, veilig en zorgzaam te werken.
- 03 De leerlingen zijn bereid nauwkeurig te werken.
- 04 De leerlingen tonen een experimentele en explorerende aanpak om meer te weten te komen over techniek.
- 05 De leerlingen brengen waardering op voor technische realisaties.
- 06 De leerlingen zijn bereid om inventieve / innovatieve oplossingen te bedenken voor technische behoeften.

Domein mens

Sociale cognitie: jezelf in de gevoelens, gedachten, bedoelingen van de ander(en) verplaatsen ('perspectief nemen') en hiermee (op cognitief niveau) rekening houden (DL - WO - MEN - 01)

- 09 De leerlingen kunnen de gevoelens bij anderen herkennen en benoemen.
- 10 De leerlingen kunnen de gevoelens bij anderen erkennen.
- 11 De leerlingen ervaren en kunnen verwoorden dat de gevoelens en de gedachten van anderen beïnvloed worden door de context.
- 12 De leerlingen kunnen gevoelsuitdrukkingen, gedachten en bedoelingen van de andere(n) via (lichaams)taal herkennen en benoemen.
- 13 De leerlingen kunnen zich inleven met gevoelens van anderen.
- 14 De leerlingen kunnen gelijkenissen en verschillen in gedachten, bedoelingen en gevoelens tussen zichzelf en de andere(n) herkennen en benoemen.
- 15 De leerlingen kunnen een situatie, een handeling vanuit verschillende gezichtspunten bekijken en beoordelen.
- 16 De leerlingen kunnen verwoorden dat het beeld dat je van een ander hebt, kan veranderen.
- 17 De leerlingen kunnen rekening houden met het perspectief van de ander in de keuze van het eigen handelen.

Sociale cognitie: inzicht verwerven in sociale (probleem)situaties (DL - WO - MEN - 01)

- 18 De leerlingen kunnen een sociale probleemsituatie herkennen en begrijpen.
- 19 De leerlingen begrijpen dat samenwerken soms noodzakelijk kan zijn.
- 20 De leerlingen beseffen dat regels en afspraken context gebonden zijn.
- 21 De leerlingen kunnen in concrete situaties aangeven dat er verschillende manieren zijn van omgaan met elkaar.
- 22 De leerlingen begrijpen omgangsvormen, leefregels en afspraken voor het samenleven in groep.
- 24 De leerlingen weten dat het eigen gedrag gevolgen heeft voor zichzelf en voor de andere(n).
- 25 De leerlingen weten dat rechten en plichten complementair zijn.
- 26 De leerlingen kunnen in concrete situaties aangeven dat er wederzijdse beïnvloeding is in het omgaan met elkaar.

Domein maatschappij

Sociaal-economische verschijnselen: arbeid en beroepen (DL - WO - MAA - 01)

- 01 De leerlingen kunnen beroepen en bezigheden van bekende volwassenen op een eenvoudige wijze beschrijven.
- 02 De leerlingen kunnen aangeven dat niet iedereen hetzelfde beroep uitoefent.
- 04 De leerlingen kunnen een aantal bekende beroepen beschrijven.
- 05 De leerlingen kunnen aangeven dat er gevaarlijke en ongezonde beroepen bestaan.
- 06 De leerlingen kunnen aantonen dat sommige beroepen meer inspanningen (geestelijke / lichamelijke) vergen.
- 07 De leerlingen kunnen illustreren hoe door technologische ontwikkelingen en veranderde behoeften de arbeidsmarkt en -situatie verandert.
- 09 De leerlingen kunnen illustreren dat verschillende vormen van arbeid verschillend gewaardeerd worden.
- 10 De leerlingen kunnen illustreren dat verschillende vormen van arbeid verschillend toegankelijk zijn voor mannen en vrouwen.
- 11 De leerlingen kunnen respect tonen voor verschillende vormen van arbeid.

Sociaal-economische verschijnselen: geld (DL - WO - MAA - 01)

- 12 De leerlingen kunnen in een concrete situatie het onderscheid maken tussen geven, krijgen, ruilen, lenen, kopen en verkopen.
- 13 De leerlingen kunnen geld als een betaalmiddel herkennen.
- 14 De leerlingen kunnen verwoorden waarvoor men geld nodig heeft.
- 15 De leerlingen kunnen een bankkaart, een overschrijving, online bankieren ... als betaalmiddel herkennen.
- 17 De leerlingen kunnen met een zelfgekozen voorbeeld illustreren hoe de prijs van een product tot stand komt, rekening houdend met: winst, vraag / aanbod en de productiekosten.

Sociaal-economische verschijnselen: rijk en arm (DL - WO - MAA - 01)

- 23 De leerlingen kunnen vaststellen dat de rijkdom ongelijk verdeeld is.
- 24 De leerlingen kunnen vertellen dat ons land tot de rijkste landen in de wereld behoort.
- 25 De leerlingen kunnen illustreren dat welvaart zowel over de verschillende landen in de wereld als in België ongelijk verdeeld is.

Sociaal-economische verschijnselen: reclame (DL - WO - MAA - 01)

- 26 De leerlingen kunnen reclame herkennen als informatiebron om de verkoop te stimuleren en weten dat het ons soms aanzet tot het kopen van dingen die we niet steeds nodig hebben.
- 27 De leerlingen kunnen verwoorden dat reclame in het straatbeeld en in de media een vaste plaats verworven heeft.
- 28 De leerlingen kunnen aantonen dat hun gedrag door de reclame en de media beïnvloed wordt.

- 29 De leerlingen kunnen aangeven dat de reclamemakers middelen gebruiken om producten aantrekkelijk voor te stellen.
- 30 De leerlingen kunnen verwoorden dat reclame onder bepaalde vormen en voor bepaalde producten verboden is.
- 31 De leerlingen kunnen inzien dat een aantal evenementen zonder reclame niet kunnen plaatsvinden.
- 32 De leerlingen kunnen vertellen dat er organisaties bestaan die het belang van consumenten verdedigen.
- 33 De leerlingen kunnen reclameboodschappen analyseren en kritisch beoordelen.

Sociaal-culturele verschijnselen: groepen en culturen (DL - WO - MAA - 02)

- 05 De leerlingen kunnen vaststellen dat sommige mensen een andere levensstijl hebben dan zichzelf en hierop respectvol reageren.
- 07 De leerlingen onderkennen dat we allen verschillende gebruiken hebben en dat die dikwijls worden bepaald door de eigen cultuur.
- 08 De leerlingen kunnen illustreren dat verschillende sociale en culturele groepen andere waarden en normen bezitten.
- 12 De leerlingen kunnen verwoorden dat samenwerken en taken verdelen nodig zijn en positieve gevolgen heeft.
- 13 De leerlingen kunnen inzien dat het uitoefenen van beroepen en vrijetijdsbesteding samenhangen met cultuurpatronen.

Politieke en juridische verschijnselen: regels en afspraken (DL - WO - MAA - 03)

- 01 De leerlingen kunnen aangeven dat het overtreden van afspraken stoort.
- 02 De leerlingen kunnen vanuit eigen ervaringen aangeven dat afspraken nodig zijn om in de klas samen te leven.
- 03 De leerlingen kunnen het naleven van regels die ze hebben afgesproken, bewaken.
- 04 De leerlingen kunnen afspraken vastleggen, evalueren en bijsturen.
- 05 De leerlingen kunnen met voorbeelden aangeven dat mensen die samenleven regels en afspraken maken.
- 06 De leerlingen kunnen aangeven dat er mensen zijn die waken over regels en afspraken in de maatschappij.

Politieke en juridische verschijnselen: rechten en plichten (DL - WO - MAA - 03)

- 09 De leerlingen kunnen inzien dat ze rechten en plichten hebben.
- 10 De leerlingen kunnen inzien dat rechten en plichten niet overal dezelfde zijn.
- 11 De leerlingen kunnen illustreren dat rechten en plichten vaak complementair zijn.
- 14 De leerlingen kunnen het belang van het verdrag inzake de Rechten van het Kind aantonen en illustreren met voorbeelden.
- 15 De leerlingen kunnen met voorbeelden illustreren dat in onze wereld niet altijd en overal de Rechten van de Mens en het Kind gerespecteerd worden.

Domein tijd

Dagelijkse tijd: ervaren en structureren (DL - WO - TIJD - 01)

- 10 De leerlingen kunnen binnen het weekverloop vooruit- en terugblikken op elementen uit de actualiteit.
- 15 De leerlingen kunnen de overeenkomsten tussen seizoenen en maanden aantonen en illustreren.

Dagelijkse tijd: inschatten en meten (DL - WO - TIJD - 01)

- 18 De leerlingen kunnen de tijd inschatten die men nodig heeft voor een bekende bezigheid.
- 21 De leerlingen kunnen met allerlei instrumenten de tijdsduur van verschillende activiteiten meten en vergelijken.
- 22 De leerlingen kunnen op hun niveau verschillende kalenders gebruiken om de tijd tussen twee gebeurtenissen te bepalen.

Dagelijkse tijd: plannen (DL - WO - TIJD - 01)

- 23 De leerlingen kunnen een eenvoudig visueel voorgesteld plan ontleden en stapsgewijs uitvoeren.
- 24 De leerlingen kunnen handelingen binnen een activiteit chronologisch ordenen en verwoorden.
- 26 De leerlingen kunnen tijdsaanduidingen op uitnodigingen en openings- en sluitingstijden correct interpreteren en functioneel aanwenden.
- 27 De leerlingen kunnen taken plannen en organiseren met behulp van een persoonlijk schema.
- 28 De leerlingen kunnen in groep een taakverdeling en planning in de tijd opmaken.
- 29 De leerlingen kunnen hun schoolagenda gebruiken als planningsinstrument.

Historische tijd (DL - WO - TIJD - 02)

- 04 De leerlingen kunnen de invloed van de geschiedenis op een actuele toestand illustreren.
- 05 De leerlingen kunnen verschillen in tijdgebruik tussen vroeger en nu hier en elders illustreren.
- 06 De leerlingen kunnen jaartallen in de huidige en de voorbije eeuw situeren en op de eeuwenband aanduiden.
- 07 De leerlingen kunnen jaartallen in de juiste eeuw situeren en op de eeuwenband aanduiden.
- 08 De leerlingen kunnen historische elementen, gebeurtenissen en figuren situeren in de juiste historische tijd.
- 09 De leerlingen kunnen nomadische, agrarische of industriële leefwijzen in het verleden herkennen en aangeven waar ze nu nog voorkomen.
- 10 De leerlingen kunnen de grote historische periodes aanduiden en benoemen: Prehistorie/ Oudheid (tot ca. 500 n. C); Middeleeuwen (vanaf ca. 500 n. C tot ca. 1500); Nieuwe tijden (van ca. 1500 tot Onze tijd); Onze tijd (vanaf de generatie van grootouders).
- 11 De leerlingen tonen belangstelling voor het verleden, het heden en de toekomst, hier en elders.

Algemene vaardigheden (DL - WO - TIJD - 03)

- 02** De leerlingen kunnen verschillen tussen oude en hedendaagse voorwerpen herkennen en verwoorden.
- 04** De leerlingen kunnen uit historische informatie feit en mening herkennen.
- 05** De leerlingen kunnen het onderscheid tussen een historisch feit en een mening over dat feit verwoorden.
- 06** De leerlingen kunnen op hun niveau verschillende informatiebronnen i.v.m. tijd raadplegen.
- 07** De leerlingen kunnen op hun niveau informatiebronnen i.v.m. historische tijd raadplegen.
- 08** De leerlingen kennen of achterhalen de kenmerken van bronnenmateriaal.

Domein ruimte

Ruimtelijke oriëntatie binnen de tweedimensionale 'voorstelling' (DL - WO - RUI - 01)

- 14 De leerlingen kunnen voorstellingen van plaatsen aanwijzen en benoemen.
- 15 De leerlingen kunnen een voorstelling van plaatsen, voorwerpen ruimtelijk situeren.

Ruimtelijke oriëntatie: gebruik van pictogrammen en symbolen (DL - WO - RUI - 01)

- 16 De leerlingen kunnen pictogrammen toepassen in een vertrouwde omgeving.
- 17 De leerlingen kunnen pictogrammen toepassen in een niet-vertrouwde omgeving.

Ruimtelijke oriëntatie: kaartvaardigheid (DL - WO - RUI - 01)

- 25 De leerlingen kunnen op een plattegrond van de eigen gemeente of stad de bekende plaatsen terugvinden.
- 26 De leerlingen kunnen op een plattegrond van de eigen gemeente of stad een weg tussen twee plaatsen beschrijven en aanduiden.
- 28 De leerlingen kunnen op een stratenplan lokaliseren waar ze wonen.

Algemene vaardigheden: bronnenmateriaal raadplegen (DL - WO - RUI - 04)

- 03 De leerlingen kunnen op hun niveau verschillende informatiebronnen i.v.m. ruimte raadplegen.
- 04 De leerlingen kunnen aspecten van het dagelijks leven in een land van een ander cultuurgebied vergelijken met hun eigen leven.

GO!

Leerplan gewoon kleuter- en lager onderwijs
Leergebied wereldoriëntatie

Leerplandoelstellingen Mens en Maatschappij

3.1.1 Ik en de anderen

Conflicthantering

3.1.1. 28 LOET SV 1.6 Kritisch zijn en een eigen mening formuleren.

3.1.2 Ik en de groep

Participatie, democratie en samenwerken

3.1.2. 1 LOET SV 1.5 Een taak binnen de groep op een verantwoordelijke wijze oppakken.

3.1.2. 2 LOET SV 3 Samenwerken met anderen in de groep, zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine.

3.1.2. 3 Met eigen voorbeelden illustreren hoe een groep tot gedragen democratische beslissingen kan komen waarbij ook rekening wordt gehouden met minderheidsstandpunten.

3.1.2. 4 De eigen bijdrage en de eigen rol of verantwoordelijkheid in een groep/klasgroep/schoolgroep/gezin/buurt/ ... omschrijven.

3.1.2. 5 LOET SV 1.5 Bij groepstaken leiding geven en onder leiding van een medeleerling meewerken.

Regels en afspraken

3.1.2. 12 Afspraken maken over aspecten van het werk of het samenleven in de groep en deze vastleggen in pictogrammen of tekst.

3.1.2. 13 Met hulp van de leraar gemaakte afspraken in een groep evalueren en zo nodig verfijnen of bijstellen.

Rechten en plichten

3.1.2. 14 OD 3.11 Bij een activiteit of een spel in een kleine groep, controleren of de anderen zich aan de regels houden.

3.1.3 Ik en de samenleving

Talenten

3.1.3. 1 LOET SV 1.2 Opsommen welke activiteiten en klastaken ze graag en niet zo graag doen en die waarderend vergelijken met klasgenoten.

3.1.3. 2 LOET SV 1.2 Waardering uitdrukken voor wat klasgenoten goed kunnen.

3.1.3. 3 Aangeven in welke activiteiten en klastaken ze zelf sterk en minder sterk zijn.

3.1.3. 4 Aangeven welke hun eigen talenten zijn.

Arbeid, vrije tijd en studiekeuze

- 3.1.3. 6** LOET SV 1.2 Waardering uitdrukken en respect tonen voor het werk van mensen uit hun omgeving.
- 3.1.3. 8** Met eigen woorden de relatie tussen beroepsbezigheden en inkomen uitleggen.

Ongelijke verdeling van welvaart

- 3.1.3. 69** OD 4.5 Verschillen en overeenkomsten tussen eigen leefwijze en leefwijze van mensen in ontwikkelingslanden verwoorden.
- 3.1.3. 70** Zich inleven in de leefwereld van leeftijdsgenoten in ontwikkelingslanden.
- 3.1.3. 71** ET 4.4 Illustreeren met voorbeelden dat de welvaart in eigen land ongelijk verdeeld is.
- 3.1.3. 72** ET 4.4 Enkele voorbeelden van oorzaken en armoede in eigen land geven.
- 3.1.3. 73** ET 4.4 Illustreeren met voorbeelden dat de welvaart op wereldvlak ongelijk verdeeld is.
- 3.1.3. 74** Enkele voorbeelden geven van oorzaken van ongelijke welvaartverdeling op wereldvlak.
- 3.1.3. 76** Vooroordelen over armoede in eigen land en in ontwikkelingslanden nuanceren.
- 3.1.3. 77** Uitleggen hoe eerlijke handel de levensomstandigheden van producenten in ontwikkelingslanden kan verbeteren.

3.1.4 Ik als consument

Geld

- 3.1.4. 1** OD 4.2 In concrete situaties het verschil aangeven tussen delen, ruilen, geven, krijgen, lenen, kopen en verkopen.
- 3.1.4. 2** Uitleggen waar geld vandaan komt (werken) en waar geld heen gaat (uitgeven, sparen).
- 3.1.4. 3** Verschillende betalingswijzen opsommen.

Omgaan met geld

- 3.1.4. 6** Uitleggen wat het nut is van sparen.
- 3.1.4. 7** Beredeneerd prijzen vergelijken voor een aankoop.

Economische principes

- 3.1.4. 8** ET 4.2 Met een eigen voorbeeld de weg die een product aflegt van producent tot gebruiker illustreren.
- 3.1.4. 9** ET 4.2 Uitleggen dat een producent, een groothandel, een winkelier, ... winst proberen te maken op de verkoop van een product.
- 3.1.4. 10** ET 4.2 Uitleggen met een eigen voorbeeld wat winst en verlies zijn en hoe de prijs van een product kan wijzigen.
- 3.1.4. 11** ET 4.2 Met een eigen voorbeeld illustreren dat de prijs van grondstoffen en productiekosten de verkoopprijs kan wijzigen.
- 3.1.4. 12** ET 4.2 Illustreeren met eigen voorbeelden dat de prijs van een product afhankelijk is van concurrentie, vraag en aanbod.

Consumentenopvoeding

- 3.1.4. 13** Eigen kwaliteitscriteria opsommen waaraan een product moet voldoen n.a.v. een geplande aankoop.
- 3.1.4. 14** Beredeneerd de kwaliteit van productie vergelijken a.d.h.v. zelf opgestelde criteria (prijs, kwaliteit, duurzaamheid, gezondheid ...) n.a.v. een geplande aankoop.

Ik en de media

Omgaan met reclame

- 3.1.5. 10** ET 4.5 Beseffen dat hun gedrag beïnvloed wordt door de reclame.
- 3.1.5. 11** Enkele reclamestrategieën die gebruikt worden om kinderen aan te zetten om te consumeren met eigen woorden verklaren.
- 3.1.5. 12** Met voorbeelden het verschil tussen reclame en objectieve informatie uitleggen.
- 3.1.5. 13** Een kritische en weerbare houding innemen t.o.v. reclame.

Leerplandoelstellingen Natuur

3.2.1 Algemene vaardigheden en attitudes

- 3.2.1. 6** OD 1.13 Een houding van zorg en respect voor de natuur.
- 3.2.1. 7** ET 1.26 Aantonen dat ze respect en zorg hebben voor de natuur vanaf het besef dat de mens voor zijn levensbehoeften afhankelijk is van het natuurlijk leefmilieu.

3.2.2 Planten

- 3.2.2. 1** ET 1.3 Veel voorkomende planten en zwammen uit hun omgeving herkennen en benoemen.
- 3.2.2. 2** ET 1.3 De belangrijkste delen van planten aanduiden, benoemen en in eigen woorden de functie ervan uitleggen.
- 3.2.2. 4** ET 1.4 Veel voorkomende planten en zwammen in een paar gekende biotopen uit de omgeving herkennen en benoemen.
- 3.2.2. 5** OD 1.4 Planten met elkaar vergelijken op basis van minstens 1 zelfgekozen criterium.
- 3.2.2. 6** ET 1.3 Planten met elkaar vergelijken op basis van minstens 1 gegeven criterium.
- 3.2.2. 14** ET 1.22 Bij planten eenvoudige verzorgingshandelingen uitvoeren en verwoorden.
- 3.2.2. 18** Enkele voorbeelden geven van producten en grondstoffen die afkomstig zijn van planten (ons voedsel, hout, rubber, kurk ...).
- 3.2.2. 19** Aangeven dat planten en zwammen soms nuttig, soms gevaarlijk zijn voor de mens.

3.2.3 Dieren

- 3.2.3. 11** Voorbeelden geven van producten die afkomstig zijn van dieren (bijv. melk, wol, leder ...).
- 3.2.3. 12** Met voorbeelden illustreren hoe dieren soms nuttig, soms schadelijk kunnen zijn voor de mens.

3.2.4 Ecosystemen

- 3.2.4. 5** ET 1.7 De wet van eten en gegeten worden illustreren aan de hand van een voedselketen.
- 3.2.4. 6** ET 1.7 De wet van eten en gegeten worden illustreren aan de hand van twee met elkaar verbonden voedselketens.

3.2.5 Het menselijk lichaam

- 3.2.5. 11** OD 1.7 Aangeven welke lichaamsdelen instaan voor het horen, zien, ruiken, proeven en voelen en een aantal zintuiglijke waarnemingen verwoorden en benoemen.
- 3.2.5. 12** ET 1.8 Een aantal organen die betrokken zijn bij de ademhaling, spijsvertering en bloedsomloop lokaliseren en benoemen.
- 3.2.5. 13** ET 1.9 Met eigen woorden de werking en de functie van de zintuigen beschrijven.
- 3.2.5. 16** ET 1.8 De functie van de belangrijkste organen binnen het ademhalings-, het spijsverterings- en het hart- en bloedvatstelsel in eigen termen verwoorden.

3.2.7 Gezondheidseducatie

Voeding

- 3.2.7. 1** Een aantal belangrijke voedingsmiddelen benoemen (bijv. groenten, fruit, brood, water, melk, vlees ...).
- 3.2.7. 2** OD 1.10 Voedingsgedrag verwoorden als gezond of ongezond.
- 3.2.7. 3** ET 1.17 Verwoorden dat voedingsgewoontes gezond of ongezond kunnen zijn (bijv. niet eenzijdig, met mate, regelmaat ...).
- 3.2.7. 4** ET 1.16 ET 1.17 Aangeven dat een evenwichtige voeding nodig is om te groeien, te bewegen en goed te functioneren.
- 3.2.7. 5** ET 1.17 Voedingsmiddelen en voedingsstoffen ordenen in een schematische voorstelling (bijv. voedingspiramide, klavertje vier ...).
- 3.2.7. 6** ET 1.17 Een aantal elementen in verband met voeding aangeven die de kans op ziekten verhogen (bijv. vervaldatum, versheid en bewaring van voedsel, hygiëne ...).
- 3.2.7. 7** ET 1.17 Ongezonde voedingsgewoonten bij zichzelf herkennen, bespreken en eventueel veranderen (bijv. een evenwichtig menu samenstellen).
- 3.2.7. 8** ET 1.17 Een aantal factoren noemen die een invloed hebben op hun eetgedrag en voedingsgewoonten (eetgedrag thuis, invloed van reclame, aanbod ...).

Lichaamshygiëne

- 3.2.7. 11** OD 1.11 ET 1.19 ET 1.17 Goede gewoonten tonen in hun dagelijkse hygiëne en eenvoudige handelingen uitvoeren die daarvoor nodig zijn.

Veiligheid

- 3.2.7. 13** ET 1.20 In een noodsituatie adequaat reageren door hulp van volwassenen in te roepen.
- 3.2.7. 14** ET 1.19 Gangbare pictogrammen in verband met gezondheid en veiligheid herkennen.
- 3.2.7. 16** ET 1.19 Illustreren met een eigen voorbeeld dat het nemen van voorzorgen de kans op ongevallen vermindert.

3.2.8 Milieueducatie

- 3.2.8. 1** OD 1.4 Afval sorteren aan de hand van eenvoudige, gangbare criteria.
- 3.2.8. 2** ET 1.23 Afval deponeren in de daarvoor bestemde opslagmogelijkheden in de klas en de school (bijv. papier, karton, glas, gft, pmd, batterijen, inktpatronen ...).
- 3.2.8. 3** ET 1.23 ET 1.24 Aan de hand van voorbeelden illustreren hoe afval wordt verzameld, gesorteerd en gerecycleerd.
- 3.2.8. 4** ET 1.24 Voorbeelden geven van afvalbesparende / afvalvergroterende (leef)gewoontes.
- 3.2.8. 5** ET 1.23 ET 1.24 Acties bedenken die zij zelf kunnen uitvoeren om milieubewuster om te gaan met afval, water, energie.
- 3.2.8. 7** ET 1.23 ET 1.24 Voorbeelden geven van hergebruik van afvalmaterialen (bijv. papier, glas, ijzer, lompen, inktpatronen, composteren ...).
- 3.2.8. 12** ET 1.24 Aangeven dat de voorraad grondstoffen niet onbeperkt is en dat men er dus zuinig mee moet omgaan.
- 3.2.8. 13** ET 1.25 Met concrete voorbeelden uit hun omgeving illustreren dat aan milieuproblemen vaak tegengestelde belangen ten grondslag liggen.
- 3.2.8. 14** ET 1.24 Met concrete voorbeelden uit hun omgeving illustreren hoe mensen op positieve, maar ook negatieve wijze omgaan met het milieu.

Leerplandoelstellingen Techniek

3.3.1 Algemene vaardigheden en attitudes

- 3.3.1. 1** Bij een technisch probleem creatieve oplossingen bedenken en toelichten.
- 3.3.1. 2** OD 2.9 Een explorerende en experimentele aanpak tonen om meer te weten te komen over techniek.
- 3.3.1. 3** OD 2.8 Hygiënisch, veilig en zorgzaam werken.
- 3.3.1. 4** ET 2.16 Hygiënisch, veilig, zorgzaam en nauwkeurig werken.
- 3.3.1. 5** ET 2.4 Systematisch onderhouden van technische systemen.

Techniek begrijpen

4 Technische systemen functioneren soms niet of slecht

- 3.3.2. 11** ET 2.3 Van veel voorkomende en zelf vaak gebruikte technische systemen onderzoeken hoe het komt dat ze niet of slecht functioneren.

5 Technische systemen moeten onderhouden worden

ET 2.4 ET 7 Van veel voorkomende en zelf vaak gebruikte technische systemen illustreren dat sommige moeten worden onderhouden.

6 Technische systemen evolueren en verbeteren

- 3.3.2. 17** ET 2.5 ET 7 Van veel voorkomende en zelf vaak gebruikte technische systemen illustreren dat ze evolueren en verbeteren.

7 Het technisch proces

- 3.3.2. 18** ET 2.7 Van veel voorkomende en zelf vaak gebruikte technische systemen de stappen van het technische proces herkennen in concrete ervaringen.

8 Kerncomponenten van techniek

- 3.3.2. 19** ET 2.8 Van veel voorkomende en zelf vaak gebruikte technische systemen de kerncomponenten (technische systemen, het technisch proces, hulpmiddelen en/of keuzen) herkennen binnen de verschillende toepassingsgebieden van techniek.

3.3.3 Techniek hanteren - Technische systemen maken

0 Een technisch systeem maken houdt het doorlopen van een technisch proces in ...

- 3.3.3. 1 ET 2.9 Een probleem, ontstaan vanuit een behoefte, technisch oplossen door verschillende stappen van het technisch proces te doorlopen.
- 3.3.3. 2 ET 2.15 Technische systemen in verschillende toepassingsgebieden van techniek realiseren.

1 Het technisch systeem ontstaat vanuit een behoefte en/of een probleem

- 3.3.3. 3 OD 2.3 In eenvoudige situaties nagaan welk technisch systeem best tegemoet komt aan een behoefte.
- 3.3.3. 4 'De behoefte' en 'het probleem' voor het maken van een technisch systeem expliciteren.

2.1 Ontwerpen van een technisch systeem houdt in dat je eerst de 'vereisten waaraan het technisch systeem moet voldoen' omschrijft

- 3.3.3. 5 ET 2.10 Voor een technisch systeem dat ze willen ontwerpen rekening houden met aangereikte criteria.
- 3.3.3. 6 Voor een technisch systeem dat ze willen gebruiken of realiseren eigen criteria verwoorden.
- 3.3.3. 7 Voor een technisch systeem dat ze willen ontwerpen rekening houden met aangereikte criteria.
- 3.3.3. 8 Na evaluatie, op het einde van het technisch proces, eventueel criteria verfijnen.

2.2 Ontwerpen van een technisch systeem houdt vervolgens in dat je 'ideeën bedenkt'

- 3.3.3. 9 OD 2.4 Ideeën voor een ontwerp van een eenvoudig technisch systeem bedenken via 'trial and error'.
- 3.3.3. 10 ET 2.11 ET 7 Ideeën voor een ontwerp van een eenvoudig technisch systeem verzamelen van een probleemoplossende denkwijze.
- 3.3.3. 11 Na evaluatie of tussentijds evalueren, op het einde van het technisch systeem het ontwerp aanpassen.

3 Realiseren van het technisch systeem

OD 2.5 ET 2.12 Uit verschillende ontwerpen kiezen en deze keuze realiseren door rekening te houden met:

- beschikbare grondstoffen en materialen ...
- hanteerbare en beschikbare machines/gereedschappen ...
- inzetbare personen (taken – opdrachten) ...
- beschikbare tijd, ruimte, energie en financiën ...

4 Realiseren van een technisch systeem houdt in dat je kan werken met 'een stappenplan, een eenvoudige werktekening of handleiding'

- 3.3.3. 16 OD 2.6 ET 7 Een eenvoudig technisch systeem al dan niet aan de hand van een stappenplan realiseren.
- 3.3.3. 17 ET 2.13 ET 7 Een eenvoudige werktekening of handleiding stap voor stap uitvoeren.

5 Evalueren van een technisch systeem houdt in dat het in gebruik genomen wordt zodat je kan nagaan of het product en/of de werkwijze aan de criteria voldoen

- 3.3.3. 18** OD 2.7 Door gebruik nagaan of het doel werd bereikt met een zelfgemaakt technisch systeem.
- 3.3.3. 19** ET 2.3 Onderzoeken waarom een zelf gerealiseerd technisch systeem niet functioneert of niet voldoet.
- 3.3.3. 20** ET 2.14 Aangeven hoe het zelf gerealiseerd technisch systeem kan onderhouden worden.
- 3.3.3. 21** Zelf gerealiseerde systemen en werkwijzen met elkaar vergelijken en beoordelen.
- 3.3.3. 22** Bijkomende ideeën en criteria voor het gemaakte technisch systeem formuleren naar aanleiding van evaluatie.

3.3.4 Techniek hanteren - Technische systemen gebruiken

0 Een technisch systeem correct gebruiken

- 3.3.4. 1** Een probleem, ontstaan vanuit een behoefte oplossen door een gepast technisch systeem correct te gebruiken.
- 3.3.4. 2** ET 2.15 Technische systemen in verschillende toepassingsgebieden van techniek correct gebruiken.

1 Het technisch systeem wordt gebruikt vanuit een behoefte en/of een probleem

- 3.3.4. 3** OD 2.3 OD 2.5 In eenvoudige situaties kiezen welk technisch systeem best tegemoet komt aan een behoefte.

2 Het technische systeem correct gebruiken al dan niet a.d.h.v. een stappenplan

- 3.3.4. 4** Aangeven hoe je het technisch systeem gebruikt.
- 3.3.4. 5** ET 2.13 ET 2.15 ET 7 Correct gebruiken van het technisch systeem al dan niet a.d.h.v. een stappenplan, handleiding, werktekening ...
- 3.3.4. 6** ET 7 Correct onderhouden van het technisch systeem al dan niet a.d.h.v. voorschriften.

3 Technische systemen evalueren

- 3.3.4. 7** ET 2.14 Bespreken welk technisch systeem het meest gepast is.
- 3.3.4. 8** Onderzoeken waarom het gebruikte technisch systeem niet of onvoldoende functioneert.
- 3.3.4. 9** Aangeven of het gebruikte technisch systeem correct en/of voldoende onderhouden is.

3.3.5 Techniek duiden

1 Techniek en samenleving beïnvloeden elkaar

- 3.3.5. 1** ET 2.17 ET 7 Effecten van technische systemen op het dagelijks leven en de samenleving illustreren.
- 3.3.5. 2** Illustreren met eigen voorbeelden dat de samenleving de ontwikkeling van techniek al dan niet kan bevorderen.

2 Technische systemen kunnen gevaarlijk, nuttig en/of schadelijk zijn voor jezelf, anderen, natuur en milieu

- 3.3.5. 3** OD 2.10 Aangeven dat een technisch systeem dat ze gebruiken nuttig, gevaarlijk en/of schadelijk kan zijn.
- 3.3.5. 4** ET 2.18 ET 7 Aan de hand van eigen voorbeelden uit verschillende toepassingsgebieden van techniek illustreren dat technische systemen nuttig, gevaarlijk en/of schadelijk kunnen zijn voor henzelf, voor anderen of voor natuur en milieu.

Leerplandoelstellingen Tijd

3.4.2 Dagelijkse tijd - Ordenen van de tijd

3.4.2. 36 ET 5.4 Tijdsaanduidingen op uitnodigingen en openings- en sluitingstijden correct interpreteren.

3.4.5 Historische tijd

3.4.5. 19 ET 5.7 Enkele historische feiten, personages, gebouwen, gebeurtenissen, toestanden ... uit de omgeving ordenen (chronologisch rangschikken en situeren) op een eeuwband (vier periodes: 'langer geleden', '19de eeuw', '20ste eeuw' en '21ste eeuw' en begin 21ste eeuw per 10 jaar indelen).

3.4.5. 20 ET 5.8 ET 7 Eenvoudige informatie halen uit historische geschriften, prenten, schilderijen, foto's, films ... die handelen over de omgeving.

3.4.5. 21 ET 5.7 De tijd tussen gebeurtenissen bij benadering bepalen met behulp van een tijdband.

3.4.5. 22 ET 5.8 ET 7 Actuele toestanden over de eigen omgeving, die voor kinderen herkenbaar zijn, aan de hand van gepaste bronnen vergelijken met toestanden uit het verleden.

3.4.5. 24 ET 5.7 Enkele historische feiten, personages, gebouwen, gebeurtenissen, toestanden ... uit de omgeving ordenen (chronologisch rangschikken en situeren) op een historische tijdband, die pas vanaf de 1ste eeuw na Chr. is ingedeeld in eeuwen (de vijf historische periodes – prehistorie, oudheid, middeleeuwen, nieuwe tijden en onze tijd – zijn ter illustratie aangeduid).

3.4.5. 25 ET 5.8 Enkele actuele toestanden en gebeurtenissen relateren aan het verleden.

3.4.5. 30 ET 5.8 ET 7 Aan de hand van eenvoudig, aan hun niveau aangepast bronnenmateriaal, aspecten van het leven van mensen vroeger reconstrueren.

3.4.5. 32 ET 5.8 ET 7 Aan de hand van eenvoudig, aan hun niveau aangepast bronnenmateriaal verschillen en overeenkomsten aangeven tussen aspecten van het leven vroeger en nu.

3.4.5. 33 ET 5.7 Een aantal geschiedkundige feiten, personages, gebeurtenissen, toestanden, ontwikkelingen ... in de juiste periode situeren: prehistorie, oudheid, middeleeuwen, nieuwe tijden, onze tijd.

3.4.5. 34 ET 5.8 Eenvoudige relaties leggen tussen geschiedkundige feiten, gebeurtenissen, toestanden, ontwikkelingen ...

3.4.5. 36 ET 5.7 Beseffen dat elke historische periode kan ingedeeld worden in meerdere periodes.

3.4.5. 38 ET 5.9 De leerlingen tonen belangstelling voor het verleden, heden en toekomst, hier en elders.

Leerplandoelstellingen Ruimte

Oriënteren in de werkelijke ruimte

- 3.5.3.** OD 6.3 ET 6.1 De werkelijke ruimte vrij verkennen en terugkeren naar een afgesproken, vooraf verkende plaats: in de onmiddellijke schoolomgeving, in de gemeente.
- 3.5.3.** OD 6.3 ET 6.1 Een beschreven route afleggen: in de onmiddellijke schoolomgeving, in de gemeente.
- 3.5.3.** OD 6.3 ET 6.1 Aan elkaar een route beschrijven: in de onmiddellijke schoolomgeving, in de gemeente.
- 3.5.3.** OD 6.3 ET 6.1 Zelf een route zinvol uitstippelen en afleggen: in de onmiddellijke schoolomgeving, in de gemeente.

De pictogrammen

- 3.5.3. 49** OD 6.5 Kennen de betekenis van de volgende pictogrammen: het toilet, de pijl, de ingang, de uitgang.

3.5.5 Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid

Oriëntatie op de plattegrond

- 3.5.5.** ET 6.1 De voorgestelde elementen identificeren en benoemen: op de plattegrond van de onmiddellijke schoolomgeving, op de plattegrond van andere omgevingen.
- 3.5.5.** ET 6.1 Iets of iemand lokaliseren: op de plattegrond van de onmiddellijke schoolomgeving, op de plattegrond van andere omgevingen.
- 3.5.5.** ET 6.1 Aan elkaar een route beschrijven ... Een beschreven route aanduiden op de plattegrond van de onmiddellijke schoolomgeving, op de plattegrond van andere omgevingen.
- 3.5.5.** ET 6.1 Een route afleggen die is aangeduid ... op de plattegrond van de onmiddellijke schoolomgeving, op de plattegrond van andere omgevingen.
- 3.5.5.** ET 6.1 Zelf een zinvolle route uitstippelen op een plattegrond van de onmiddellijke schoolomgeving, op de plattegrond van andere omgevingen.

Oriëntatie op de kaart

- 3.5.5.** ET 6.1 bis Aan elkaar een route beschrijven, een beschreven route aanduiden: op een kaart van de gemeente.
- 3.5.5.** ET 6.1 ET 6.1 bis Een zinvolle route uitstippelen: op de kaart van de gemeente.
- 3.5.5. 47** Een op de kaart aangeduide route afleggen in de eigen gemeente.

Katholiek onderwijs Vlaanderen

Zin in leren! Zin in leven!

2 Cultuurgebonden ontwikkeling

2.1 Ontwikkeling van oriëntatie op de wereld (OW)

Oriëntatie op de samenleving (OWsa)

Ik ben nieuwsgierig naar en draag bij tot het samenleven van mensen. Ik zie in hoe samenlevingen functioneren.

OWsa1

Ervaren, onderzoeken, vaststellen en illustreren hoe mensen op verschillende manieren samenleven en groepen vormen.

Ervaren en vaststellen van gelijkenissen en verschillen in leefwijzen van groepen en de meerwaarde hiervan.

Ervaren en vaststellen dat niet alle kinderen in eenzelfde samenlevingsvorm leven en daarmee rekening houden.

Ervaren en vaststellen dat groepen eigen tradities hebben en die belangrijk vinden.

OWsa2

Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken hoe mensen in hun levensonderhoud voorzien.

Ervaren, onderzoeken en illustreren:

- hoe mensen meestal betaald worden voor hun werk ...
- dat er ook arbeid geleverd wordt die geen inkomen oplevert ...
- hoe specifieke beroepen ook specifieke vaardigheden vergen ...

Het onderscheid tussen werkgever, werknemer en zelfstandige illustreren – de arbeidsomstandigheden van verschillende beroepen vergelijken (werktijden, werkplaats, verloning, ...).

OWsa 3

Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken hoe mensen goederen en diensten produceren, verhandelen en consumeren en hoe dit hun leven beïnvloedt.

Ervaren, vaststellen en uitdrukken hoe leeftijdsgenoten en andere mensen in hun omgeving betalen en daarbij onderscheid maken tussen verschillende betaalwijzen, ruilen, lenen, kopen en verkopen.

Ervaren, onderzoeken en illustreren:

- onder welke verschillende vormen geld voorkomt (contant geld, betaalkaarten, online kopen...) ...
- op welke manier en met welke betaalmiddelen mensen vroeger betaalden ...

Kennismaken met organisaties die bewaken dat producten tegen een rechtvaardige prijs worden verkocht.

Ervaren, onderzoeken en illustreren:

- wat winst en verlies inhouden ...
- hoe de prijs van een product tot stand komt ...
- hoe koopgedrag beïnvloed wordt door reclame ...

Vaststellen en uitdrukken:

- welke landen eigen munten hebben en dat men in Europa streeft naar een eenheidsmunt ...
- hoe mensen naast geld ook alternatieve ruilmiddelen gebruiken (lets, bitcoin,...) ...
- hoe mensen ook belangeloos bijdragen aan het welzijn van anderen ...

Vaststellen en uitdrukken:

- hoe producenten afhankelijk zijn van de toevoer van grondstoffen ...
- dat ons land weinig grondstoffen bezit en dus sterk afhankelijk is van invoer uit andere landen ...
- hoe producenten en consumenten afhankelijk zijn van transport van goederen en diensten ...

Owsa4

Ervaren en vaststellen welke aspecten ondernemen duurzaam maken en zich daarover uitdrukken.

Nieuwsgierig zijn naar de herkomst van vertrouwde producten en er meer over willen weten.

Ervaren welke ondernemingen actief zijn in de eigen leefomgeving en illustreren hoe een onderneming al dan niet zorg draagt voor de mensen en de planeet.

Kenmerken van duurzaam ondernemen – inschatten op welke manier ondernemen exploreert – inschatten op welke manier ondernemingen duurzaam ondernemen – duurzame producten kennen en herkennen aan de symbolen die naar duurzame productie verwijzen (recycleerbaar, fair trade, bio, eco, streekproduct ...).

Owsa5

De ongelijke verdeling van welvaart en het onderscheid tussen welvaart en welzijn onderzoeken en illustreren en solidariteit waarderen.

Ervaren, exploreren, vaststellen en uitdrukken:

- dat in onze samenleving mensen leven die niet of nauwelijks in hun levensnoodzakelijke behoeften kunnen voorzien ...
- hoe mensen nood hebben aan meer dan enkel materiële voorzieningen ...
- hoe solidariteit het verschil kan maken voor kansarmen ...
- hoe behoeften kunstmatig worden opgewekt door reclame, groepsdruk ...

Oriëntatie op tijd (OWti)

Ik ben nieuwsgierig naar evolutie en ontwikkel historisch besef. Ik kan tijd inschatten, plannen en ordenen.

OWti1

Zich bewust worden van de persoonlijke en culturele beleving van tijd.

Ervaren en vaststellen hoe de tijd lijkt te vliegen bij aangename gebeurtenissen en voorbij lijkt te kruipen wanneer men ergens op wacht of wanneer iets moeilijk gaat.

Ervaren en vaststellen dat 'tijd hebben voor' en 'genieten van' te maken heeft met 'tijd maken voor' en 'willen genieten van' – ervaren en vaststellen hoe de beleving van tijd mee bepaald wordt door diverse factoren zoals humeur, betrokkenheid, verwachting, leeftijd en de kansen die men neemt en krijgt om al dan niet tijd te maken.

Illustreer dat tijdsbesteding en tijdsbeleving mee bepaald worden door cultuur en omgevingsfactoren.

OWti2

Tijdsbegrippen en verschillende soorten kalenders functioneel gebruiken.

Ervaren en vaststellen hoe bepaalde activiteiten verbonden zijn met specifieke dagen.

Basisbegrippen en courante aanduidingen in verband met dagelijkse tijd onderzoeken en daarbij woorden gebruiken zoals maand, seizoen, dinsdag van vorige week, verleden zondag, veertien dagen geleden, voor twee weken, over tien dagen, de namen van de seizoenen en de namen van de maanden.

De datum en jaartallen correct weergeven.

Een kalender gebruiken om gebeurtenissen uit het eigen leven in de tijd situeren.

Tijdsaanduidingen op uitnodigingen en openings- en sluitingstijden correct interpreteren.

Courante aanduidingen van tijd die verwijzen naar het lineaire of historische karakter van tijd onderzoeken en daarbij woorden gebruiken zoals eeuw, millennium, trimester ...

De eeuw in een tijdsaanduiding correct weergeven.

OWti3

Gebeurtenissen uit het eigen leven en uit de geschiedenis verkennen en de tijd situeren.

Belangstelling tonen voor het verleden, heden en de toekomst, hier en elders.

Nieuwsgierig zijn naar archeologie.

Gebeurtenissen of ervaringen uit het eigen leven ordenen aan de hand van eigen referentiepunten (toen we daar woonden, voor opa stierf ...).

Historische en natuurhistorische elementen uit hun omgeving zoals voorwerpen, verhalen, fossielen ... exploreren en ze globaal situeren op een tijdlijn.

Een eeuwband opstellen en functioneel gebruiken.

De indeling van de Europese geschiedenis kennen en daarbij de volgende perioden onderscheiden en juist ordenen:

- Prehistorie / Oudheid (tot ca. 500 n.C.)
- Middeleeuwen (van ca 500 n.C. tot ca. 1500)
- Nieuwe tijden (van ca. 1500 tot 'onze tijd')
- Onze tijd (de tijd waarin het voor de leerlingen nog mogelijk is om levende getuigen te ontmoeten)

OWti4

Vaststellen en uitdrukken hoe de geschiedenis doorwerkt in de samenleving van vandaag en morgen en hoe men als mens deel uitmaakt van de geschiedenis.

Actuele toestanden, gebeurtenissen en erfgoed uit de omgeving verbinden met het verleden.

Vaststellen en uitdrukken dat je in de ketting verleden-heden-toekomst een rol speelt en dat je zo actief deel uitmaakt van de wereld – nadenken over de eigen toekomst in een veranderende wereld.

OWti5

Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken hoe de werkelijkheid verandert en de kennis erover evolueert in de tijd.

Onderzoeken en illustreren hoeveel dingen, fenomenen en gebeurtenissen van nu gelijkenissen en verschillen vertonen met vroeger.

Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken hoe hun levenswijze gelijkenissen en verschillen vertoont met die van mensen uit vroegere periodes en andere plaatsen en culturen – fantaseren en uitdrukken hoe het leven er in de toekomst of op een andere plek uit kan zien.

Begrijpen hoe diverse factoren meespelen bij de overgang van de ene historische periode naar de andere.

OWti6

Zich ervan bewust worden dat er een verschil is tussen wat er historisch is gebeurd en meningen over wat er is gebeurd.

Ervaren en vaststellen dat er vaak slechts een onvolledig beeld kan worden geschetst van hoe het leven vroeger was – ervaren en vaststellen dat verschillende bronnen dezelfde historische gebeurtenissen kunnen weergeven – zich ervan bewust worden dat er een onderscheid is tussen een mening over een historisch feit en het feit zelf.

Oriëntatie op de ruimte (OWru)

Ik verken en waardeer mijn omgeving en ontwikkel geografisch besef. Ik beweeg me veilig in het verkeer.

OWru4

Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken hoe mensen ruimtes afbakenen en begrippen voor grenzen in de juiste context plaatsen.

In interactie gaan over begrensde ruimtes in de omgeving en daarbij volgende termen kennen en gebruiken: wijk, gehucht, deelgemeente, fusiegemeente, gemeenschap, continent.

OWru5

Een landschap gericht waarnemen en op eenvoudige wijze onderzoeken waarom het er zo uit ziet.

Verschillen in landschappen en omgevingen die door mensen ingericht zijn waarnemen en uitdrukken – gebouwen, akkers, velden, fabrieken, bedrijven, bossen, winkels ... in de omgeving herkennen.

Een landschap gericht waarnemen en vaststellen waar activiteiten of bepaalde elementen veel, weinig of niet voorkomen, landbouw, wonen, industrie, handel, diensten, recreatie, welvaart, godsdienst, taal, vervoer, toerisme ... - onderzoeken hoe menselijke activiteit zich afstemt op de kenmerken van het landschap.

OWti6

Kaartbegrip, oriëntatie- en kaartvaardigheid ontwikkelen.

Algemene oriëntatie- en kaartvaardigheid

Vertrouwde plaatsen en voorwerpen op een afbeelding, foto of 3D-voorstelling herkennen.

Situeren op een kaart

Op de kaart van de gemeente betekenisvolle plaatsen situeren.

OWti8

Een reisweg volgen, uitstippelen en begrijpelijk verwoorden.

Een door anderen beschreven, eenvoudige reisweg volgen – zelf een vertrouwde reisweg in de omgeving begrijpelijk verwoorden zodat anderen die kunnen volgen.

OWti9

De voor- en nadelen van duurzame en niet-duurzame manieren om mensen, dieren en goederen te verplaatsen vergelijken en illustreren.

Vaststellen en uitdrukken: welke de voor- en nadelen zijn van verschillende vervoermiddelen voor mensen, dieren en goederen – welke vervoermiddelen het meest geschikt zijn voor een bepaalde verplaatsing.

De gevolgen vaststellen van het toenemende transport en vervoer en illustreren welke duurzame, alternatieve manieren er zijn om mensen, dieren en goederen te verplaatsen – daarbij oog hebben voor het welzijn van mens en dier.

Oriëntatie op natuur (OWna)

Ik verken de natuur en ben er dankbaar voor. Ik wil meer te weten komen over de natuur en de kosmos.

OWna3

Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken hoe mensen voor hun levensbehoeften sterk afhankelijk zijn van de natuur.

Ervaren, vaststellen en uitdrukken dat de natuur bron is van voeding, kleding, gebruiksvoorwerpen ...

Onderzoeken en illustreren hoe de mens afhankelijk is van grondstoffen uit de natuur.

OWna5

Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken hoe levende organismen door een specifieke (lichaams) bouw, houding of handeling aangepast zijn om in hun omgeving te functioneren en te overleven.

Ervaren vaststellen en uitdrukken dat een aantal functies zoals spijsvertering, ademhaling, bloedsomloop ... noodzakelijk zijn om te leven.

De functie van belangrijke organen van het menselijk lichaam die betrokken zijn bij ademhaling, bloedsomloop, spijsvertering en voortplanting onderzoeken en er zich over uitdrukken.

OWna7

Ervaren, onderzoeken, vaststellen en illustreren hoe mensen de natuur en het milieu zowel op een positieve als negatieve wijze beïnvloeden.

Afval sorteren aan de hand van eenvoudige criteria: papier, glas, PMD ...

Illustreren welke menselijke activiteiten gericht zijn op de zorg voor en het behoud van de natuur en het milieu.

Ervaren, onderzoeken en vaststellen hoe iets maken vaak leidt tot één of andere vorm van afval – illustreren hoe bepaalde menselijke activiteiten soms schade berokkenen in de vorm van lucht-, water- en bodemverontreiniging, opwarming van de aarde ...

Illustreren hoe men duurzaam omgaat met bodem, lucht, water, papier, energiebronnen, grondstoffen, afval (verzamelen, sorteren en recyclen), voedsel ... - zelf duurzaam handelen.

Onderzoeken en vaststellen hoe de aarde een eindige bron van energie en grondstoffen is – onderzoeken en vaststellen waarom duurzame energiebronnen zoals zon, wind, water, biobrandstoffen ... bij voorkeur worden aangewend – onderzoeken en vaststellen welke de gevolgen kunnen zijn van de opwarming van de aarde.

De complexiteit van gebeurtenissen in de wereld ervaren, vaststellen en uitdrukken welke de gevolgen ervan zijn hier en elders, nu en later.

Beseffen dat wat we nu en hier doen gevolgen heeft voor later en voor anderen elders op de wereld.

Zorgzaam omgaan met de schepping, zich inzetten voor een leefbare planeet.

OWna8

Natuurlijke verschijnselen en gangbare materialen waarnemen, onderzoeken en herkennen in de omgeving.

Eigenschappen zoals kleur, vervormbaarheid, oplosbaarheid, samendrukbaar, textuur ... van vaak voorkomende stoffen en materialen uit de omgeving vaststellen en erover in interactie gaan – illustreren hoe de eigenschappen van specifieke stoffen en materialen mee bepalend zijn voor het gebruik ervan.

Oriëntatie op techniek (OWte)

Ik ben nieuwsgierig naar technische systemen en processen en pas ze toe. Ik zie in hoe techniek, wetenschap en samenleving elkaar beïnvloeden.

OWte1

Ervaren, onderzoeken en vaststellen hoe eenvoudige technische systemen gemaakt zijn van grondstoffen, ingrediënten, materialen en/of onderdelen.

Waarnemen en vaststellen dat technische systemen die men zelf vaak gebruikt gemaakt zijn van metaal, steen, hout, glas, papier, textiel of kunststof – ervaren en vaststellen hoe een bereiding wordt gemaakt van ingrediënten en hoe daarbij rekening wordt gehouden met voorkeur, gezondheid, smaak...

Bij het hanteren en (de)monteren van technische systemen onderzoeken en vaststellen uit welke materialen, grondstoffen of onderdelen ze gemaakt zijn – onderzoeken welke functie bepaalde onderdelen hebben.

Ervaren, onderzoeken en vaststellen hoe belangrijk juiste ingrediënten en de hoeveelheid ervan zijn voor het welslagen van een bereiding – ervaren en vaststellen hoe grondstoffen worden verwerkt tot materialen en/of producten.

OWte2

Onderzoeken en illustreren volgens welke technische principes en natuurlijke verschijnselen eenvoudige technische systemen gemaakt zijn.

Eigenschappen van grondstoffen en materialen uit de eigen omgeving onderzoeken.

Ervaren, onderzoeken en vaststellen hoe de (technische) mogelijkheden van het lichaam aan de basis liggen van de ontwikkeling van technische systemen – ervaren, onderzoeken en vaststellen hoe voorwerpen een aanvulling of verbetering kunnen zijn van menselijk handelen.

Illustreren hoe technische systemen onder meer gebaseerd zijn op kennis over eigenschappen van materialen of over natuurlijke verschijnselen.

OWte3

Eenvoudige bestaande technische systemen uit de omgeving hanteren, begrijpen, vergelijken, (de) monteren, evalueren en onderhouden.

Eenvoudige technische systemen hanteren, monteren en demonteren – veilig, nauwkeurig, hygiënisch en zorgzaam werken met materialen, producten en gereedschappen.

Zelf een eenvoudige werktekening maken.

Onderzoeken en vaststellen waarom een zelfgemaakt of -bereid technisch systeem goed, niet of slecht functioneert – werkwijzen en technische systemen vergelijken en beoordelen aan de hand van criteria – inzien dat technische systemen onderhoud vragen.

Illustreren hoe technische systemen evolueren en verbeteren.

Bepalen aan welke vereisten het technisch systeem dat ze willen gebruiken of realiseren, moet voldoen in functie van een vooropgesteld doel.

OWte4

Vanuit een behoefte een technische oplossing bedenken voor een probleem. Daarbij de verschillende stappen van het technisch proces doorlopen.

Nagaan in welke mate een zelfgemaakt technisch systeem voldoet.

Een probleem, ontstaan vanuit een behoefte, technisch oplossen en daarbij de verschillende stappen van het technisch proces doorlopen: het probleem stellen, ontwerpen, maken, in gebruik nemen en evalueren.

Bij het gebruiken of realiseren van een technisch systeem, rekening houden met de behoefte, met de vereisten en met de beschikbare hulpmiddelen en in functie daarvan keuzes maken.

OWte5

Vaststellen en uitdrukken hoe wetenschap, techniek en de samenleving elkaar beïnvloeden.

Nieuwsgierig zijn naar onderzoek en actuele uitvindingen – nadenken over de impact van nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen op het dagelijks leven.

Waardering uiten voor uitvindingen, wetenschappelijk onderzoek en de positieve effecten ervan – illustreren hoe wetenschap, techniek en de samenleving elkaar beïnvloeden.

OWte6

In toepassingsgebieden van techniek eenvoudige technische systemen, het technische proces, hulpmiddelen en keuzes herkennen.

Actief kennismaken met verschillende toepassingsgebieden van techniek.

Kennismaken met eenvoudige distributiesystemen uit de omgeving verwarming, water, elektriciteit, gas, voeding ...

Ervaren, onderzoeken en vaststellen hoe eenzelfde technisch proces op verschillende manieren (ambachtelijk, geautomatiseerd, bandwerk, maatwerk ...) kan worden doorlopen.

Binnen verschillende toepassingsgebieden van techniek technische systemen, het technische proces, hulpmiddelen en keuzes onderzoeken en illustreren.

OWte8

De relatieve waarde van techniek ervaren, vaststellen en hierover in interactie gaan.

Ervaren wanneer technische systemen helpen of niet helpen – in interactie gaan over het feit dat men zelf kan kiezen om bepaalde technische systemen al dan niet te gebruiken – kritisch nadenken over het eigen en andermans gebruik van technische systemen.

Ervaren en vaststellen in welke mate we afhankelijk zijn van techniek en welke de beperkingen ervan zijn en hierover in interactie gaan.

Ervaren en vaststellen hoe men, naargelang de omgeving, andere technische systemen gebruikt.

OWte9

Vaststellen en uitdrukken dat technische systemen nuttig, duurzaam, gevaarlijk en/of schadelijk kunnen zijn voor zichzelf, anderen, natuur of milieu.

Aan de hand van voorbeelden uit verschillende toepassingsgebieden van techniek illustreren dat technische systemen nuttig, gevaarlijk en/of schadelijk kunnen zijn voor zichzelf, voor anderen of voor natuur en milieu.

Milieuvriendelijke en voor hen veilige technische systemen kiezen boven andere.

Ervaren en vaststellen hoe een oordeelkundig gebruik van technische systemen bijdraagt tot de efficiëntie, de duurzaamheid en de veiligheid ervan en hierover in interactie gaan.

2.2 Mediakundige ontwikkeling (ME)

Ik ga op een enthousiaste, zelfredzame en kritische manier om met media en mediacontent.

Mediawijsheid (MEmw)

Ik sta open voor en ga wijs om met media.

MEmw1

Media enthousiast en positief aanwenden.

Nieuwsgierig zijn naar media en genieten om ermee bezig te zijn – de wereld van de media met een open houding exploreren.

De mogelijkheden van media op een positieve verantwoorde en waardevolle manier aanwenden.

Interesse en verwondering tonen voor technologieën en ontwikkelingen binnen de mediawereld – bereid zijn om op een genuanceerde en toekomstgerichte wijze mee te evolueren met de ontwikkelingen van media.

Interesse tonen voor (nieuwe) media en hun mogelijkheden en deze mogelijkheden gebruiken – interesse tonen voor het mediagebruik van anderen – op zoek gaan naar nieuwe media-ervaringen.

De wereld van de media zonder vooroordelen tegemoet treden – ervaren dat ‘zin in media’ verschilt van persoon tot persoon – overal mediamogelijkheden zien en benutten.

MEmw2

Mediacontent en mediagebruik van zichzelf en anderen kritisch beoordelen naar vorm en inhoud.

Opvallend goed en minder goed mediagebruik onderscheiden – zich erover uitdrukken.

Zich respectvol uitdrukken bij de beoordeling van mediagebruik en van mediacontent.

Ervaren en vaststellen dat de informatie uit mediacontent vaak een subjectieve weergave van de werkelijkheid is.

Aangereikte criteria hanteren bij het beoordelen van eigen en andermans mediagebruik en boodschappen en daarbij de vragen van het communicatiemodel inzetten.

Een kritische en reflecterende houding ontwikkelen ten opzichte van de eigen en andermans omgang met media en met de mediawereld – eigen criteria hanteren bij het beoordelen van eigen en andermans mediagebruik.

Ervaren hoe persoonlijke voorkeuren en ervaringen de beoordeling van mediagebruik mee bepalen – zich op basis van mediacontent een mening over iets vormen.

Kritisch omgaan met URL's en informatie op het internet.

MEmw3

Media doordacht en zorgzaam aanwenden.

Bij zichzelf ervaren wanneer men deugd beleeft aan mediamiddelen, mediatoepassingen en mediacontent.

Beseffen dat gedrag beïnvloed wordt door reclame en media.

Ervaren hoe dezelfde mediacontent vanuit verschillende standpunten op een andere manier ervaren kan worden – zich daarover uitdrukken – daarmee rekening houden bij het eigen mediagebruik.

Ervaren en vaststellen hoe bepaalde mediacontent positieve en negatieve gevolgen kan hebben voor het eigen welzijn en dat van anderen – zich daarover uitdrukken – bij het ontwerpen van mediacontent rekening houden met mogelijke gevolgen voor zichzelf en anderen.

Ervaren en inzien dat er ook in de communicatie via media normen gelden en afspraken nodig zijn.

Mediageletterdheid (MEge)

Ik ben me bewust van de eigenheid van verschillende media en hun toepassingen. Ik zet media creatief en doelgericht in.

MEge1

De eigenheid en mogelijkheden van verschillende mediamiddelen en hun toepassingen ontdekken en begrijpen.

Verschillende mediamiddelen en hun mogelijkheden kennen – in functie van een vooropgesteld doel op zoek gaan naar de gepaste media – ervaren hoe een mediamiddel verschillende toepassingen kan hebben.

Ervaren hoe snel mediamiddelen en hun toepassingen evolueren – de nieuwe mogelijkheden benutten – de eigenheid en de mogelijkheden van media en hun combinaties illustreren.

MEge2

Passende mediamiddelen kiezen, gebruiken en combineren in functie van een beoogd doel.

De mogelijkheden van de mediamiddelen ontdekken en gebruiken om eigen ideeën, gevoelens, gebeurtenissen en informatie vorm te geven en te verwerken.

Voor hen bedoelde mediamiddelen creatief aanwenden.

Mediamiddelen inzetten bij logisch denken – oefenen en leren met ondersteuning van ICT.

Gericht onderzoeken welke mediamiddelen geschikt zijn om informatie te verwerven en om zich uit te drukken.

Op een persoonlijke wijze complexere mediacontent via mediamiddelen voor een gevarieerd publiek overbrengen: onderwerpen uit de eigen leefwereld, abstracte schoolse en zakelijke onderwerpen, bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving.

Altijd strategisch te werk gaan met hulp van de leerkracht: rekening houden met en inspelen op de doelgroep, hulpbronnen inschakelen, bij de voorbereiding gebruikmaken van kijkwijzers of stappenplannen reflecteren op het proces van zenden en ontvangen.

Combinaties van mediamiddelen analyseren en inzetten om te leren en zich uit te drukken.

MEge3

Mediacontent verwerken.

De betekenis van eenvoudige mediacontent in de eigen klas- en leefomgeving verwerken en daarbij woorden die verbonden zijn aan media en de omgang ermee gebruiken.

Complexere mediacontent, afgestemd op interesse, ruimere leefwereld en verwerkingsniveau, verwerken.

Verbanden leggen tussen de content uit meerdere media: meerdere bronnen met elkaar vergelijken, onderscheid maken tussen relevante en minder relevante informatie, de informatie samenvatten en schematiseren en daarbij gebruikmaken van media, mediacontent selectief gebruiken.

Op voor hen bestemde mediacontent gepast reageren.

MEge5

De functie en de waarde van media in de eigen leefwereld ervaren en illustreren.

Ervaren welke rol media in de eigen leefwereld en in het dagelijks gebruik spelen.

Illustreren hoe media een rol spelen in het dagelijks leven, inschatten wat media voor henzelf betekenen.

Inzien welke rol media in de samenleving spelen en welke impact ze hebben op het maatschappelijk leven.

Media-ervaringen beleven in de eigen omgeving en afleiden dat media verschillende functies kan hebben.

Zich uitdrukken over media-ervaringen, media-ervaringen speels verwerken.